

МИРЗАЧЎЛ—МЎЛЧИЛИК ЎЛКАСИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ
УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-йил чиқиши
№2 11 (12.865).
СЕНТЯБРЬ
1964 йил
ПАЙШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

Суратда: ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев мирзачўлликлар орасида.

Ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев 6-совхоз комплекс бригада бошлиғи пахта териш ма-
шинининг ҳайдовчиси Кувондиқ Абдуразоқовни табрикламоқда.

«Россия тўқимачилик саноатининг пахта билан таъмин-
ланишини ошириш юзасидан тузилган иш плани тасдиқ-
лансин, бу план қуйидаги тадбирларни ўз ичига олади:
а) Самарқанд областининг Хўжанд уездидagi Мирзачўлда
500 минг десятина ерни сўғориш...»

В. И. Ленин 1918 йил 17 майда имзолаган «Туркистонда сўғориш ишларига 50 миллион сум
пул ажратиш ва сўғориш ишларини ташкил қилиш тўғрисида Декрет»дан.

СИЗЛАР ЯНГИ ЕРЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШДА АЖОЙИБ НАМУНА КЎРСАТМОҚДАСИЗ

8 сентябрда Кремлнинг Свердлов номидаги залида Мирзачўлдаги пахтачилик зонасидаги кўриқ ерларни ўзлаштирувчилар тўплави бўлиб ўтди. Ўзбекистон, Тожикистон, Туркменистон республикаларида пахта етиштириш билан шуғулланаётган бригадаларнинг бошлиқлари, пахта териш машиналарининг ҳайдовчилари, сувчилар, агрономлар, ирригаторлар, совхозларнинг директорлари бўлиб бу ерда жами 138 киши иштирок этди.

Кўриқ ерларни ўзлаштириётган пахтакорлар Кремлга ўз меҳнатларининг самараларини, ўзлаштирилган ерларнинг ноз-неъматларини олиб келишди. Свердлов номидаги залининг минбари олдидаги узун столларда бақувват бўлиб ўтган гўза тулпарини кўриқ. Шу гўза тулпарининг ҳар қайсида 120 тадан кўпроқ кўсак бор. Гўза тулпарининг ёнида катта-катта тарвузлар, қовулар, бош-бош ширин узумлар, анор, анжирлар турибди. Янгидагина жазирама офтобда қовжириб ётган дашт ва чўللаридаги ерларда мана шундай ноз-неъматлар етиштирилмоқда. Одамларнинг меҳнати ва ҳаётбахш суви Мирзачўлни ва Қорақум канал зонасини боре-бустона айлантirmoқда.

Кўриқ ерлардаги пахтачилик совхозларида пахтадан мўл ҳосил етиштириб, юксак кўрсаткичларга эришганликларини учун Москвага саяхат қилиш билан мукофотланган энг яхши кишилар Кремлнинг Свердлов номидаги залида ўртоқ Н. С. Хрущев билан учрашмоқ учун тўпланишди.

Учрашувга келганлар Никита Сергеевич Хрущевнинг қизини табриқлайдилар. Сўхбат бошлангич олдидан Н. С. Хрущев залда кўргазмага қўйилган гўза тулпарини, шунингдек Мирзачўлда етиштирилган турли хил меваларни кўздан кечирибди.

Сўхбат бошлангичида Мирзачўлнинг ва совхозларнинг кўриқ ерлари, ўрта Осиё бош бошқармасининг бошлиғи А. А. Саркисов кўриқ ерларини ўзлаштириш қандай бораётганини таъкидлаб берди.

— Мирзачўлда ва Қорақум канал зонасида, — дейди ўртоқ Саркисов, — кейинги тўрт йил ичида 85 минг 500 гектар кўриқ ер ўзлаштирилди. Бу йил шу ерлардан 64 минг гектарига пахта экилади. Бу ерларда 16 та катта совхоз ташкил этилган, шакар тўқимачилик олиб ишчи посёлкалари қурилмоқда, бетонлаштирилган каналлардан, ёпиқ босимли қузулар ва новалардан иборат замонавий сўғориш системаси барпо қилинмоқда, пиллиқ напон ва поли-
этилен шланглардан кенг фойдаланилмоқда.

Ўтган йил янги совхозларда гектар бошига ўрта ҳисобда 14,2 центнер пахта олинди. Ўзбекистон Республикасидаги 6-совхоз 8 минг гектар майдонда гектар бошига 20,7 центнер ҳосил етиштирди. Шу совхозда Исхонлар Шодиевнинг илгор бригадаси гектар бошига 35,6 центнер ҳосил олди. Қорақум канал зонасида Туркменистон республикасининг «ВЛКСМ 40» йиллиги совхозини минг гектар майдондаги ҳар гектардан 18 центнер пахта олди.

Кўриқ ерлардаги совхозлар бу йил пахтадан анча мўл ҳосил етиштиришди. Улар давлатга ҳар гектардан ўрта ҳисобда 18-20 центнер ени ўтган йилдагига қараганда 4-6 центнер кўп пахта топширишга ваъда бермоқдалар. Ўзбекистон ССРдаги 6-«Пахтакор» ва 26-совхозлар, Туркменистон ССРдаги 9-совхоз сингари хўжаликлар гектар бошига 20-25 центнер пахта ҳосили етиштиришди. Бу йил 40 га яқин бригадани ва ўрта бўлиқ ҳар гектар ердан 30 центнер ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил етиштиришди.

Биринчи йиллардаги иш тажрибаси, шунингдек тур-
рибдики, совхозлар қуриладиган вақтинчи ўзлашқ ерларни ўзлаштириш учун қилинган харажатларнинг пулини давлатга тез қайтариб беришни таъминлайди. 1966—1970 йилларда Мирзачўлда ва Қорақум канал зонасида 700 минг гектар янги сўғориладиган ерлар ўзлаштирилиши ва шу ерлардан давлатга 2 миллион 200 минг тонна пахта етказиб берилиши лозим.

Ўртоқ Саркисов айтидики, мўлкадаб қўйилган про-
граммани амалга ошириш кечиктириб бўлмайдиган бир қанча вазифаларни ҳал қилишни талаб этади. Шулар орасида гўзани парвартиш қилиш ва пахтани териб олиш иш-
ларининг ҳаммасини комплекс механизациялаштириш учун зарур машиналар ва механизмлар билан совхозларни таъминлаш сингари вазифалар бор. Пахта тоборашиқларини мунтазам равишда қўллаб-қўллаб чиқаришни ташкил этиш биринчи сарфаси ишдир. Пахта даладаридаги бегона ўтларни йўқотиш учун совхозларнинг теришчилар билан таъминлаш жуда муҳим. Сўғоришни механизациялашти-

Мирзачўл ва Қорақум канал зонасидаги пахтачилик илғорлари билан ўртоқ Н. С. ХРУЩЕВнинг учрашуви

моқ ва сувчиларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш учун келгуси йилнинг ўзидеяқ минг километр пиллиқ эги-
лувчан полиетилен ва напон шланглар ҳамда ёпиқ сўғори-
ш шохобчалари ва дозулар учун 1.500 километр поли-
этилен қузулар етказиб бериш керак бўлади. Келгуси
беш йил ичида Мирзачўлда, Қорақумда ва Қарши дашти-
да полиетилен қузулар ишлаб чиқариладиган учта завод
қуриш зарур. Сувни оқизиб ва ёмғирлаб экинларни сў-
ғориладиган машиналар яратиш ва ишлаб чиқаришни тез-
лаштириш керак.

Қурилишнинг катта программаси қурилиш индустрия-
сини ва бинокорлик материаллари саноатининг қудратли
базасини жуда қисқа муддат ичида вужудга келтиришни
талаб қилмоқда. Ўрта ва юқори малакали мутахассислар
тайёрламоқ учун техникумлар билан бир қаторда олий
ўқув юртиларининг Мирзачўлдаги ва Қорақумдаги совхоз-
ларда филиалларини ташкил этиш зарур.

6-совхоз директори С. Усмонов, «Фарход» совхозининг
директори К. Ботиров, 26-совхоз директори Э. Хол-
матов, «Москва» совхозининг директори Н. Чунгушев кў-
риқ ерлардаги совхозларнинг қилаётган ишларини таъкидлаб
берди.

6-совхозда комплекс бригада бошлиғи, пахта териш
машинасининг ҳайдовчиси комсомол Кувондиқ Абдура-
зоқов айтган гапларини учрашув қатнашчилари жуда эъти-
бор бериб тингладилар. Қ. Абдуразоқов бундай деди:

— Азиз Никита Сергеевич, бизни сўхбатга таклиф
қилганлигиниз учун Сизга катта раҳмат. (Қарсақлар).

Совхозимиз ерларни ўзлаштиришга киришган йилдан
бошлаб мен механизатор бўлиб ишламоқдаман. Ўтган
йил мен олдин механизатор эдим. Мен ишлаёт-
ган бригада гектар бошига 29 центнер пахта етиш-
тирди. Мен 183 тонна пахтани машинада териб бердим.
Бунинг учун мени «Москвич» автомашинаси билан муко-
фотлашди. Мен каби бошқа кўп кишилар ҳам қимматли
мукофотлар оlishди.

Бу йил биз долгор механизатор Валентин Тюпоко ме-
тодига ишламоқдамиз ва мамлакатта гектар бошига 40
центнердан пахта бериш мажбуриятини олдим. Тўрт киши-
дан иборат бизнинг бригадamız 47 гектар гўзани пар-
вартиш қилмоқда.

Шакар мен ўзим камда 250 тонна пахтани машина-
да териб бериш ва шу тариқа коммунизм галабасига ўз
ҳиссамини қўлиш мажбуриятини олдим. (Қарсақлар).

Н. С. Хрущев. Сизнинг бригададаги кишилар-
нинг ҳаммаси сизга ўхшаш мўлоғи чиқмаган кишиларми
ени мўлоғи чиқмаган ҳам борми? (Залда кулги).

Қ. Абдуразоқов. Ҳаммаси ҳам мўлоғи чиқмаган ян-
гитлар.

Н. С. Хрущев. Бараканда, азаматлар. (Қарсақлар).
Хотин-қизларини пахта териш мийишларида ҳайдовчи
бўлиб ишлашга қақириб, шу ҳаракатнинг таъбибдорчиси
бўлган ва мамлакатта таъинланган Тўрқунай Охунбаевнинг
синглиси механизатор Инобат Охунбаева сўз олади.

— Азиз Никита Сергеевич, — дейди Охунбаева, —
Бизнинг бригадamız 1962 йилда 146 гектар ерга чигит
экиб, унинг ҳар гектаридан 24 центнер пахта етиштирди,
ва териб олди. 1963 йилда эса биз гектар, бошига 30
центнердан ҳосил етиштирдик ва бу ҳосилнинг 90 про-
центчасини машиналарда териб олдим. Мен ўзим 1963
йилда 183 тонна пахта териб бердим. Биз 1964 йилда
гектар бошига 40 центнер пахта топшираман. (Қарсақлар).
Мен ўзим 200 тонна пахтани машинада териб берман.
Эрим ҳам механизатор бўлиб ишламоқда.

Н. С. Хрущев. Эрингиз шу ердами?

И. Охунбаева. Ҳа.

Н. С. Хрущев. Эрингиз бригаданинг тапика қулоқ
солдингиз?

И. Охунбаева. Ҳа. (Залда кулги). Мен ишда оламта етиб
олмоқчиман.

— Азиз Никита Сергеевич. Халқимизнинг бахтига ум-
рингиз узоқ бўлсин деган ниятдаман. (Қарсақлар).

са керак. Бу ном шу чўлнинг ўтмишини эслатиб туради-
ган ном бўлиб қолаверсин. Йиллар ўтар, одамлар ҳам
Мирзачўлнинг илгари қанақа ер бўлганлигини унутиб юбори-
шаар. Одамлар бу номнинг асли қаердан келиб чиққанлигини
луғатдан қидириб, топадиган бўлиб қолишади.

Сизлар Мирзачўлда ўз қўлингиз билан яратган на-
саларни, меҳнатингиз натижаларини кўрган ҳар бир ки-
ши завқланади ва ҳайратда қолади.

Пахтачиликни механизациялаш ва химиялаштириш
тўғрисида сизлар бу ерда кўтарган масалалар диққат-
этибдорга сазовор масалалардир. Магистрал ва сув тар-
қатувчи каналларни механизация усулида қуриш учун ке-
ракли техникани ҳозир кўриб чиқиш керак. Ҳозир Луж-
никидаги Халқаро виставкада кўргазмага қўйилган техни-
ка билан танишиб чиқсавларингиз яхши бўлур эди, кейин
мана шундай машиналарни заказ қилишингиз мумкин бў-
либ қолади. Бундай машиналар ирригация қурилишини
арзонлаштиришга ҳам, бу қурилишни жадаллаштириш-
га ҳам имконият беради.

Бор каналларни тозалаш учун ҳам машиналар яратиб
бериш керак, албатта. Бу масалаларни кўтариб чиққан
ўртоқларнинг фикрига қўшилиман. Ирригация каналлари-
ни бетонлаш керак. Бу эса сувнинг нобуд бўлишини жу-
да кам даражага келтириш ҳамда ерларни зах ва шўр
босиб кетишдан сақлаш имкониятини беради. Қорақум ка-
налини ҳам бетонлаштириш нақадар мақсадга мувофиқ
бўлиши масаласини кўриб чиқиш керак. Бунинг учун қў-
шимча харажатлар қилиш керак бўлади, албатта, лекин бу
харажатларнинг ўрни қоплашиб кетади.

Ирригация учун напон ва полиетилен шланглар иш-
лаб чиқариш масаласи диққат-этибдорга сазовордир. Биз-
га шунча шланглардан қанча керак бўлишини, бизда
қандай имкониятлар борлигини ва шланглар ишлаб чиқар-
ишни зарур миқдорда қўлайлаштириш учун қандай чора-
лар қўриш кераклигини ҳозир Госплан ҳисоблаб чиқиши ло-
зим.

(Охири учинчи бетда).

Мирзачўл ерларида етиштирилган ширин-шакар узумлар дастурхонини Москвага олиб борилди. Суратда:
ўртоқ Н. С. Хрущев Мирзачўл ноз-неъматларини кўздан кечирмоқда.

А. Устинов фотолари.

МИРЗАЧЎЛНИНГ НОМИНИ ЎЗГАРТИРИШНИНГ ҲОЖАТИ БЎЛМАСА КЕРАК. БУ НОМ ШУ ЧЎЛНИНГ ЎТМИШИНИ ЭСЛАТИБ ТУРАДИГАН
НОМ БЎЛИБ ҚОЛАВЕРСИН. ЙИЛЛАР ЎТАР, ОДАМЛАР ҲАМ МИРЗАЧЎЛНИНГ ИЛГАРИ ҚАНАҚА ЕР БЎЛГАНЛИГИНИ УНУТИБ ЮБОРИ-
ШААР. ОДАМЛАР БУ НОМНИНГ АСЛИ ҚАЕРДАН КЕЛИБ ЧИҚҚАНЛИГИНИ ЛУҒАТДАН ҚИДИРИБ ТОПАДИГАН БЎЛИБ ҚОЛИШАДИ.

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ МАШЪАЛАРИ

СИЗЛАР ЯНГИ ЕРЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШДА АЖОЙИБ НАМУНА КЎРСАТМОҚДАСИЗ

(Боши биринчи бетда).

Пахтакор совхозлар учун ва биринчи галда қўриқ ерлардаги совхозлар учун гербицидлар етказиб бериш масаласи тўғрисида кўриб чиқилди. Бу масалани ҳозир кўриб чиқиб, бизда қандай гербицидлар борлигини, шу гербицидлар қандай ишлаб чиқарилаётганини ҳамда пахтачиликнинг гербицидларга бўлган аҳтиёжини тўла қондириш учун нималар қилиш кераклигини аниқлаб олиш керак. Ҳозир бу соҳада ҳаммадан кўп меҳнат сарфланаётганини ҳисобга олиш керак. Пахтачиликда кўп меҳнати намайитирмоқ учун ҳўжаликлари химиявий воситалар билан таъминлаш лозим.

Пахта подборагчиларини ишлаб чиқариш масалаларини ҳам иқобий ҳал қилиш керак. Бу масалада Госпланнинг бир оз қамқилиши бор. Госплан аппаратида пахтачилик аҳтиёжларини яхши билмайдиган, шу подборагчилар қилаётганини шунинг баъжарини қилишларнинг кўп меҳнати намайитирмоқ учун ҳўжаликлари химиявий воситалар билан таъминлаш лозим.

Бу масалага доир махсус ҳўкумат қарорини тайёрлаш кераклиги ошқ кўришиб турибди.

Бу сўхбатда айғиб ўтилган бошқа таклифларни ҳам диққат билан ўрганиб чиқиш керак.

Қадрлар масаласи, одамларни таянлаш, уларни ўқитиш масаласи алоҳида эътибор беришга арийдиган масала. Ёшларни кўтаришдан қўрқмаслик керак. Қаранг, бизда нақадар ажайиб ёшлар бор! Бугун бу ерда ёш бригадир сўзга чиқиб, яхши гапларни айтиди, ҳозир у соқоли бўлмаса ҳам соқол қилиб ўтирибди. (Задал жонлангиз). Ҳўжақат тортмай қўлақинг, соқолнинг ҳам ўсиб қолади! Ёшлик — одамнинг олтин дари. Бизнинг ёшларимиз яхши кишилар бўлиб ўсан, улар яхши тарбия олган, ўқимашли кишилар, шу сабабли уларни кўтаришдан қўрқмаслик керак. Бизнинг ёшларимиз кексаларимизнинг, боболаримиз, оталаримизнинг муносиб ўринбосарлари.

кексалар эса ёшларни ўргатишлари, ёшлар ҳам кексалардан ўрганишлари лозим, ана шунда ишимиз яхши бораверади.

Сизлар бу ерда кўрсатган меҳнат самараларини расомлар чизиб тасвирласа арийдиди, деса бўлади, нисон меҳнатининг фахри ва қувончини катта суратларда акс эттириш керак.

Пахта хўсусида менга гапирганлариди ҳамма мен олимлар пахтаининг янги, серҳосил навларини етиштириш тажрибаларини кўпроқ ўтказсалар, бу ёқини парвартиш қилиш масалалари билан кўпроқ шўгуллалсалар яхши бўлмасмикан, деб ўйлайман.

Ўртоқлар! Сизлар бу йил яхши меҳнат қилдингиз, Мен бу гапларни сизларга аванс тариқасида айтаётиман, чунки йил ҳали тугагани йўқ. Бу йил Ўзбекистон мамлакатига 35 миллион пуд галла берди, яна бир неча миллион пуд шоди ва маккажўхори бермоқчи бўлиб турибди. Бу жуда яхши гап! Ўрта. Осиёнинг бошқа республикалари ҳам яхши меҳнат қилишди.

Сизларнинг Москвага келишингиз яхши, намунали меҳнатингиз учун баимсоли бир мукофот дейишди. Шу сабабли биз хўрсанд бўлиб сизларни бу ерда табрикламоқдамиз ва кўтламоқдамиз. Сизлар бунга ҳақлисиз ва Москвага сўхбат қилишдек муносиб мукофот билан тақдирландингиз. (Қарсаклар).

Сиз, азиз ўртоқларнинг юртингизга қайтиб бориб даладаги ишларга бош бўлишингизни ва қишлоқ ҳўжалик ишларини муваффақиятли тўғаллашингизни истаймиз.

Шу билан, ўртоқлар, сўхбатимизни тамомлашга ва сизларга меҳнатда яна бир марта янги муваффақиятлар ва шахсий ҳаётингизда бахт-саодат тилашга ижозат бергайсиз. (Гулдурос қарсаклар, ҳамма ўрнидан турди).

Қўриқ ерлардан келган илгор пахтакорларнинг ўртоқ Н. С. Хрущев билан учрашувиди Д. С. Полянский, В. И. Поляков, Е. С. Насриддинова, Е. Е. Алексеевский, А. А. Ежеский ўртоқлар ҳозир бўдилар.

СИЗЛАР МИРЗАЧЎЛДА ЎЗ ҚЎЛИНГИЗ БИЛАН ЯРАТГАН НАРСАЛАРНИ, МЕХНАТИНГИЗ НАТИЖАЛАРИНИ КЎРГАН ҲАР БИР КИШИ ЗАВҚЛАНАДИ ВА ҲАЙРАТДА ҚОЛАДИ.

НОВҚИРОН ВОДИЙ

Мирзақўл ерларини ўзлаштириш тарихи Октябрь социализм революцияси номи билан, даставвал, улуғ Ленин номи билан чамбарчас боғланган. ТАРИХДА БИРИНЧИ БЎЛИБ ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН 1918 ЙИЛ 17 МАЙДА МИРЗАЧЎЛНИ ЎЗЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ДЕКРЕТГА ҚЎЛ ҚЎЙДИ. Ана шу тарихий кўндаги бошбола Мирзақўлда жуда катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилса бошларди.

1924—1925 йиллари Мирзақўлга деҳқонлар кўчиб келишга бошларди. Янги қишлоқлар кўч кўчиди. Уша йиллари «Пахта-орол», кейинчалик 1-2 ва 3-«Воса» совхозлари ҳамда «Малик» совхозы ташкил топди. Совет ҳўкимиятининг дастлабки 10 йили ичида Мирзақўлда 88 минг гектар ер ўзлаштирилди. Улуғ Ватан урушигача ўтган йиллар давомида ана 30 минг гектар ер қишлоқ ҳўжалик оборотида юритилди. Пахтачиликка механизациянинг жорий қилиниши ва илгор агротехникадан самарали фойдаланилиши тўғрисида ҳўсдорлар ушунда 1913 йилдаги қарарга, қариб уч баравар кўпайди.

Улуғ Ватан уруши йилларида ҳам Мирзақўлни ўзлаштириш ишлари сўсийтирилди. 1943 йилнинг охиридаги СССР Давлат Мудораа Комитети қарорига асосан Сирдарёда Фарҳод гидроузели қурилишига киришилди. Гидроузель қурилишига 70 мингдан зиёд қишлоқ киши қатнашди.

1948—1949 йиллари Мирзақўлга республиканинг турли буржакларидан, шўнингдек бөлөө Ватанимизнинг шаҳар ва қишлоқларидан 10 мингдан зиёд қишлоқ еш ваган парварлар келди.

Чўлда «Коммунизм» қолхозы ташкил топди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсунов Латипов раислик қилаётган бу қолхоз ҳозир машъал ҳўжаликлардан биридир. Бир мисол: 1949 йили шу қолхоз территориясида битта дарахти нўқоза ўтказилди. Ҳозир эса йилгир бошқармасидаги ҳўжаликларда 2 миллиондан зиёд қолхоз дарахтлар бор.

1949 йил АПРЕЛИДА ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ «МИРЗАЧЎЛ ЕРЛАРИНИ ЯНАДА ЎЗЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР. БУ «ҚАРОРГА АСОСАН 30 МИНГ ГЕКТАР ЕР ЎЗЛАШТИРИЛИШИ ВА ЧЎЛДА ИРРИГАЦИЯ ИШЛАРИНИ ЯХШИЛАШ ЮЗАСИДАН КАТТА ИШЛАР ҚИЛИ. НИШИ КУЗДА ТУТИЛГАН ЭДИ. ЁШЛАРИ. МИЗ, ЛЕНИН КОМСОМОЛИ «ЛАБЗАЯ» ДЕБ ЖАВОБ БЕРДИ. 1951 йили СССР Министрлар Советининг қарорига асосан, Сирдарёда Қайроққум гидроэлектростанцияси қурилиши бошланди.

1956 йил 4 АВГУСТДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ МИРЗАЧЎЛ ЕРЛАРИНИ ЎЗЛАШТИРИШ ВА БУ ЕРЛАРДА ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАҚИДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР. Шу тарихий қарор қабул қилинганига қадар, Мирзақўлда 200 минг гектардан зиёд ер ўзлаштирилган эди. 1935 йили Мирзақўлда ҳар гектар ердан 13,8 центнер пахта етиштирилган бўлса, 1955 йили 24,7 центнер пахта олинган эди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИГА МУВОФИҚ, МИРЗАЧЎЛДА ЕТТИ ЙИЛ ИЧИДА 300 МИНГ ГЕКТАР ҚЎРИҚ ЕРЛАРИНИ ЎЗЛАШТИРИШ КУЗДА ТУТИЛГАН ЭДИ. ШУ ҚАРОРДА 1965 ЙИЛГА БЎРИБ МИРЗАЧЎЛ ҲАР ЙИЛИ 300 МИНГ ТОННАГАЧА ПАХТА БЕРИШИ МЎЛЖАЛЛАНГАН ЭДИ. КЕЙИНЧАЛИК ЭСА МИРЗАЧЎЛ ЕРЛАРИ ТУЛА ЎЗЛАШТИРИЛГАН, 1 МИЛЛИОН ТОННА ПАХТА ЕТИШТИРИЛИШИ КУЗДА ТУТИЛГАНДИ.

Шўн алоҳида таъкидлаш керикки, бугун мамлакат бўйича 1913 йилда етиштирилган пахта 744 минг тонна, 1940 йили етиштирилгани эса, 2 миллион 200 минг тонна киши таъмин этган эди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1958 йил 14 июнда «Ўзбекистон ССР, Қозғоғистон ССР ва Тожикистон ССРга қарашли Мирзақўл ерларини ўзлаштириш ва сўсийиш ишларини янада кенгайтириш ва тезлаштириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Шу мақсадда уч қардош республика пахтакорлари ўз қўчларини бирлаштирилди. «Главгосплестп-

строй» ташкилоти тузилди, у қўдратли техника билан таъминланди.

1980 йил охирида жанубий Мирзақўл магистрал қанайли биринчи навбати қурилиши асосан тўғалланди. Бу қанайлини узуни 93 километрди. 1958—1961 йиллари ичида Мирзақўлнинг Тожикистон ССР қисмида 22 минг гектардан зиёд янги ерлар ўзлаштирилди. Бу, 1872—1917 йиллари ичида ўзлаштирилган ерлардан 1,5 баравар кўпдир.

1961 йилининг ноябрь ойида УРТОҚ Н. С. ХРУЩЕВ МИРЗАЧЎЛГА КЕЛДИ. У ҚЎРИҚ ЕРЛАРДА ТАШКИЛ ТОЛГАН 5 ва 6-СОВХОЗЛАРИНИНГ ДАЛАЛАРИДА БЎЛДИ, ЧЎЛУҚУВЛАР БИЛАН ДИЛДАН ГАПЛАШДИ. ПАХТАКОРЛАРГА ҚИММАТЛИ МАСЛАХАТЛАР БЕРДИ.

1962 йил октябрь ойининг бошларида УРТОҚ Н. С. ХРУЩЕВ ЯНА МИРЗАЧЎЛГА КЕЛДИ. У тагин 6-совхозда бўлиб, бу ҳўжаликнинг ишлари билан батафсил танишди.

Шўнингдек, Никита Сергеевич Хрущев қўнгина бошқа ҳўжаликларда, чўлуқуварлар шаҳри—Янгиёрта ҳам бўлди.

1963 йилнинг январь ойида Қозғоғистон ССР Олий Совети Президиумининг «Қозғоғистон ССР Жанубий Қозғоғистон ўлкаси территориясининг бир қисmini Ўзбекистон ССР составига топишириш тўғрисида» Фармони чиқди. Бу фармоннинг қиёсини Мирзақўл ерларидан фойдаланишнинг ёрқин перспективаларини очиб берди.

Мирзақўл ерларида Сирдарё областининг ташкил этилиши жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу область ўтган йили 410 минг тоннадан зиёд қол «оқ олтин» топишди. Ва 1965 йил маррасидан ўзб кетди. Ётиштирилган ҳўсқининг 145 минг тоннаси ёки 38 проценти машиналарда янгиштириб олинди.

Сирдарё области пахтачилигини комплекс механизациялаштириш соҳасида намуна кўрсатмоқда. Бу навирион область меҳнаткашлари бу йил она-Ватанга 415 минг тонна «оқ олтин» етказиб бермоқчилар. Ана шу ҳўсқининг 240 минг тоннаси «зантори кема»ларда янгиштириб олинди.

МИРЗАЧЎЛ МАМЛАКАТИМИЗНИНГ ЭНГ ЯРИК ПАХТАЧИЛИК ЎЛКАСИГА АЙЛАНАДИГАН ҚУНЛАР УЗОҚ ЭМАС.

С. ҚОДИРОВ.

Сирдарё лочинлари сади яна кенгаймоқда. Мирзақўлнинг марказий қисмида Акмал Икромов номи янги пахтачилик совхозы ташкил қилинганга икки йил бўлди. Совхозимиз коллективни ўтган йили 4.250 гектар майдонга чигит экиб, давлатга 5.850 тонна пахта етказиб берди. Дастлабки йилиёқ ҳўсқининг 50 проценти машиналарда териб олинди.

Совхознинг ер майдони кенг, илти қучи эса кам. Чўлга ҳўжум давом эттирилиб, ёқин майдон кенгайтирилмоқда. Бундан шароитада машиналарга кенг йўл очиб бермай туриб галабада ёришди мўмкин эмас. Шу сабабли биз асосий эътиборни дала ишларини комплекс механизациялашга қаратмоқдамиз.

Совхоз ўтган йили давлатга салкам 6 минг тонна пахта сотгани, шундан 3 минг тоннаси машиналарда териб олинганга айтилди. Терим даврида машина деҳқоннинг қўмақдоши эканини айниқса аққол сездик. Маса-

СИРДАРЁ ЛОЧИНЛАРИ

лан, совхоз ишчилари ва шаҳарлик ёрдамчилар 2.850 тонна пахтани қариб икки ойда тердилар, меҳнат харажати кўзда тутилгандан анча ошиб кетди. Ваҳодонки, машиналар билан 3 минг тонна пахта 18-20 иш қўнида йиғиб-териб олинди. Машинада терилган ҳар центнер пахтанинг таннари қўлда терилган пахтанинг таннарига нисбатан 9 сўм кам бўлди. Ашўр Хидиров, Оқбўта Ҳўраев, Боис Мелибоев, Турсунов Боймуродовлар бошчилик комплекс механизациялашган бригадаларда ҳўсқининг 84-85 проценти «зантори кема»ларда териб олинди. Ҳар центнер пахтанинг таннари планда кўзда тутилгандан 15 сўмгача арзон бўлди.

Э. ХОЛМАТОВ, Акмал Икромов номи 26-совхоз директори.

Акмал Икромов номи совхозни механизация мухлислари мақони деса бўлади. Ўрлобой Бойназаров, Оппоқ Рустамова, Қарим Ҳамроев, Қарим Абдулаев, Сидор Қўрбонов каби улаб механизаторлар пахтакорлар қарвонига моҳирлик билан бошчилик қилаётдилар. Уларнинг ҳар бири дастлабки йили катта қийинчиликларга дуч келишга қарамай, бункерлардан теж қаларга 100-200 тоннадан пахта ўтидилар.

Ўтган йилнинг тажрибаси ҳўжаликда комплекс механизациялашган бўлимлар, бригадалар тузиш мақсадга мувофиқ эканини кўрсатди. Бўни ҳисобга олиб, ишлаб чиқариш струк-

турасига катта ўзгариш ва қў-ҳайдовчиларнинг йиғилиши ўтказилиб, уларнинг таклиф ва мўлоҳазалари эшитилди. Теримда ҳамма агрегатлар икки сменада ишлайди. Бўнинг учун механизатор кадрлар етарли. Қўчма устахоналар кема-қўнду ишлаб, техника ёрдами кўрсатади. Механизаторлар ассиёқ оқат ва чой билан таъминлаб турилади. «Зантори кема» напиданларини рағбатлантириш тадбирлари белгиланади. Мавсумда 200 тоннадан зиёд пахта терган механик-ҳайдовчилар «Москвич» снгил машинаси билан мукофотланади. 150-180 тонна пахта терган механик-ҳайдовчиларга люлянка мо-тоцикл мукофот берилади. Ундан ташқари қўнлик терим графитини ошириб бажаргани учун моддий ҳақидан рағбатлантирилади. Биз меҳнатда ўрнат қўрсатган механик-ҳайдовчиларини номи ённалган олтин соат ва бошқа қимматбаҳо саноат моллари билан мукофотлашнинг кўзда тутмоқдамиз. Шўниси қўвончлики, бу йил ҳўжалигимизда 100 тоннадан кам пахта терилган бирорта механик-ҳайдовчи бўлмади.

Совхозда бошқа тармоқлар ҳам жалад ривожлантирилмоқда. 35 гектар ерда боғ ва тоқор ташкил қилинди. 40 гектар майдонга иҳота дарахтлари ўтказилди. Ишчиларимиз ўз ҳўжалигинида етиштирилган сабзавот, полз экинлари маҳсулотлари билан таъминланаётди.

Қўриқ ерда яхши ният билан келган қишлоқлар маданий-маънавий шаронти яхшилаш партия ва совет ташкилотларининг диққат марказида турибди. Қисқа вақт ичида ишчилар учун 11 минг квадрат метр уй-жой бинолари қурилиб берилди. Қўлаб жамоат бинолари фойдаланишга топирилди. Ишчиларимиз Ильяч нуридан баҳраманд бўлаётдилар. Қўша-қўша магазинлар, ошхоналар, нововоҳоналар ва бошқа маънавий муассасалар уларга хизмат кўрсатаётди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Сирдарё области меҳнаткашларига йўлдан таъбир хатини совхозимиз коллективни аўр хўрсандилик билан кутиб олди. Партия ва ҳўкуматимизнинг оталари раҳмқўрлигига амалий иш билан жавоб бериш мўқаддас буржимиздир. Табриномада Сирдарё области бу йил давлатга 415 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга, 240 минг тонна пахта машиналарда терилишга қаттиқ ишонч билдирилди. Совхозимиз коллективизининг 11.500 тонна «оқ олтин» билан бу умумҳалқ ишига муносиб ҳисса қўшади.

Совхозимизда етти кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўнвоқи бериляй. 1974 киши СССР Ҳалқ Ҳўжалиги Юғуқлари Вистависининг қатнашчилари ҳисобланади. Улар орасида Момиқ Тоғиянгов, Идбўй Усенов, Фотима Ўрибоева, наби машҳур пахтакорлар бор.

Мўл ҳўсал катта даромад келтирипти, Ишчиларининг реал иш ҳаплари кейинги йилларда 1953 йилдагига қараганда 50 процентдан ҳам ошиб кетди. Кейинги 6 йил ичида совхоз ишчилари, мўтахассислари ва хизматчиларига кўп маҳсулот топишганликлари учун 8 миллион сўмдан кўпроқ мунофотлар берилди. Ишчиларини курут ва санаторийларга юбориш, маданий-маънавий муассасаларини ремонт қилиш ҳамда пионер лагерлари учун 3 миллион сўмдан зиёд қўп сарфланди. Бизда ҳар йили меҳнаткашларнинг 700-800 фарзанди пионер лагерларида дам олади.

Совхозда қурилиш ишларига ҳам иккндий эътибор берилган. Кейинги йилларда қад кўтарган сои-саноица маданий-маънавий объектлар билан бир қаторда, 600 ишчи уй-жой қуриб олди.

Совхозимиз пахта етиштирадиган энг ярик ҳўжаликлардан биридир. Биз ҳар йили сўғоришга 100 миллион кубометрга яқин сув сарфлаймиз. Мўл-қўл ҳўсал етиштирамиз.

Бизнинг тажрибаларимизни ўрганиш учун чет ерлардан ҳам вакиллар келиб туришади. Болгария, Венгрия, Польша, Югославия, Ҳиндистон, Бирлашги Араб Республикаси ва бошқа мамлакатлардан кишилар келиб, пахта етиштириш соҳасида ёришаётган ютуқларимизни кўриб, мамун бўлиб кетдилар.

Юбилей йилида 20 минг тонна пахта ва бошқа қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштирмоқдамиз. Шўнча «оқ олтин» топишиб, элчи хўрсанд қилиш учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуддир.

„ОҚ ОЛТИН“ ОРОЛИ

Л. ЛУГИН.

Сирдарё областидаги «Пахтаорол» совхозининг директори.

Кенг фойдаланиш йўли билан пахта ҳўсқиндорлигини ошира бордин.

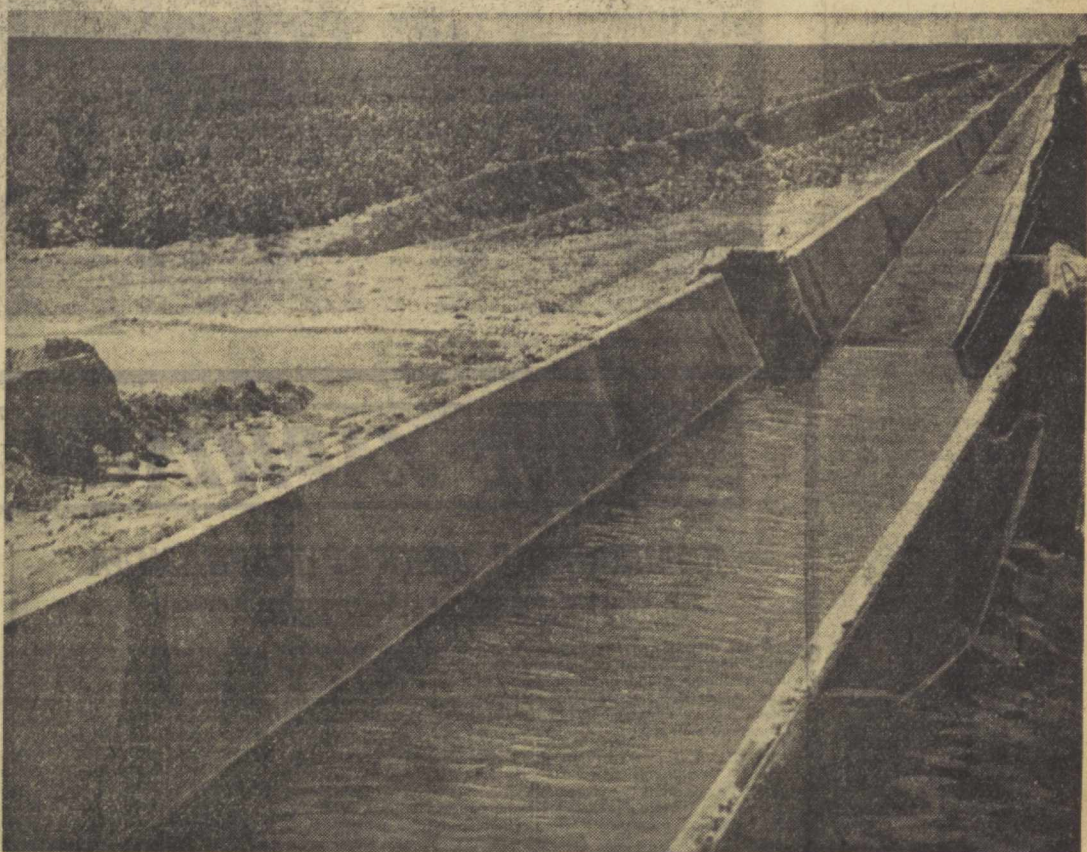
КПСС Марказий Комитети сентябрь (1953) Пленумидан кейин пахтачилигини ривожлантиришда кескин бурлиқ йолдади. 1961 йилга келиб 1953 йилдаги 157115 центнер уринга, 212324 центнер пахта етиштирилди ва давлатга топирилди. «Пахтаорол» совхозы ташкил этилгандан буюн етиштирилган «оқ олтин» 500 минг тоннадан ошиб кетди. Ҳар гектар ердан олинган ҳўсқа 35,3 центнери ташкил этди. Терим агрегатлари 10150 тонна ёки етиштирилган ҳўсқининг 54,3 процентини териб берди.

1961 йил 12 ноябрда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раисы Ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев совхозимизга келди. Ўртоқ Хрущев ишларимиздан хўрсанд бўлди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қодирбек Маханов бошчилик бригадала ҳар ишчи ҳисобига 40 тоннадан пахта етиштирилганини эшитиб хўрсанд бўлди. Ўртоқ Хрущев пахтачилигини ривожлантириш юзасидан бизга жуда қимматли маслахатлар берди.

Совхозимиз коллективни Ўртоқ Н. С. Хрущевнинг доно кўрсатмаларига амал қилиб, пахтадан йил сайин юқори ҳўсал етиштирипти. Айниқса бу йилги маъмуриятимиз катта. Совхоз бўйича 20 минг тонналик «оқ олтин» қирмон кўтармоқчимиз.

Ҳозир 90 та трактор, 44 та сўнғий ёмғир ёғдириш устаномаси, 100 га яқин пахта териш машинаси вағамиз.

Совхозимизда ҳўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам кескин ривожланмоқда. 1953 йили 8330 центнер сўт, 3150 центнер гўшт етиштирилган бўлса, 1960 йилга не-

Мирзақўл ерларида ташкил этилган янги ҳўжаликларда экин майдонларини нов усулда сўғориш кенг жорий этилган. Суратда нов усули билан сўғориш.

И. Глауберзон фотоси.

